

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. május 8.

**MAGYAR
MINT IDEGEN NYELV**

**KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI
ÉRETTSÉGI VIZSGA**

**JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI
ÚTMUTATÓ**

OKTATÁSI MINISZTERIUM

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. Jó megoldásnak a javítási és értékelési útmutatóban megadott megoldások mellett elfogadhatók azok a megoldások is, melyek az útmutatóban ugyan nem szerepelnek, de megfelelnek a magyar nyelv szabályainak, és értelmes megoldást kínálnak az adott feladatra.
2. Minden jó megoldás egy pontot (itemet - feladatpontot) ér. Rossz megoldásra nem jár pont.
3. Többpont nem adható.
4. A feladatpontokat az adott feladatsorhoz (vizsgarészhez) megadott átváltási szabály ill. táblázat alapján kell vizsgapontokra átszámítani.

I. OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

1. Nem kell hibának tekinteni az olyan nyelvi hibát, amely a megértést nem akadályozza (pl. helyesírási, nyelvtani vagy nyelvhelyességi hiba).
2. Legfeljebb 33 pont érhető el. A vizsgapontok száma megegyezik az elért pontok számával.

Megoldások

	Igaz	Hamis
(1) Éva kicsi korában szeretett kirándulni.	X	
(2) Éva mindig kitűnő tanuló volt.		X
(3) Éva a pécsi egyetemen tanári szakon tanult.	X	
(4) Éva két évtizede tanít.	X	
(5) Meghívták Amerikába úrhajósnak.		X
(6) A pályázatot az iskola igazgatója írta ki.		X
(7) Éva megismerhetett néhány gyakorlatot az úrhajósok kiképzéséből.	X	
(8) Éva nem élhette át a súlytalanság állapotát.		X
(9) Mindössze két magyar vehetett részt ezen a tanfolyamon.		X
(10) Évának szerencséje volt, a világűrben is járt.		X
(11) Éva fel akarja használni amerikai tapasztalatait a tanításban.	X	

Elérhető pontszám: 11 pont

2. feladat Filmrendező – életművész**(12) Milyen témát választottál?**

Főként az érdekel, hogy mennyire függenek az emberek egymástól. Szerintem semmi sem történik véletlenül. Ezzel akarok egy picit foglalkozni.

(13) Meddig dolgoztál a filmeden?

Majdnem öt hónapig. Magát a forgatókönyvet két hétig írtam, aztán egy darabig nem foglalkoztam vele. Nem ment. A legfontosabb jelenet azonban egy éjszaka alatt elkészült.

(14) Ki segített a filmkészítésben?

Mindenre magamtól kellett rájönnöm. Nem volt tanárom. Meg kellett tervezni, hogy mit csinálunk és mikor. Ezután szeretném igazán megtanulni a filmkészítés művészetét.

(15) Milyen kritikákat kaptál?

Abszolút jókat. Tehetségesnek érzem magam. És ezt sokan mondják is..

(16) Mi kell a filmkészítéshez?

Érzék kell hozzá és ambíció. A filmkészítés lényege, hogy átlépheted a korlátokat!

(17) Mi leszel, ha nagy leszel?

Rendező és/ vagy operatőr. Mindkettő tetszik. Vannak jó ötleteim, ezeket úgy gondolom, csak mint rendező tudom megvalósítani. Fantasztikus érzés az is, ha kamerát tarthatok a kezemben.

(18) A forgatókönyveket is te fogod írni?

A forgatókönyvíráshoz nincs tehetségem, az egy külön szakma.

(19) Ha az álmod nem sikerül, mi szeretnél lenni?

Nem érzem úgy, hogy bármi mással szívesen foglalkoznék. Sehol máshol nem fogom tudni megvalósítani önmagam.

(20) Mikor készíted a következő filmedet?

A közeljövőben. Ha most lenne időm, már készen lenne az új filmem.

(21) Miről fog szólni?

Nem árulok el titkot, ha elmondom, legközelebb egy „drogos” filmet készítek. Tulajdonképpen már-már sci-fi jellegű lesz.

(22) Híres ember leszel?

Az ember folyamatosan fejlődik, de nem szeretnék előre nagy dolgokat mondani...

(Papp Daniela: „Szabadúszó filmrendező – életművész című interjúja nyomán. DUE Tallózó. 2005. szeptember. 12.) **Elérhető pontszám: 11 pont**

3. feladat

(23) Hogyan változott az iskolakezdés időpontja?

Nem változott.

(24) Hány éves korban kezdik a magyar gyerekek iskolai tanulmányaikat?

Hat éves.

(25) Mit gondolnak az öregek, kell-e felnőttkorban tanulni?

Nem kell.

(26) Mit varr a villanyvarrógépen Gizi néni?

Már nem varr semmit.

(27) Milyen új gépeket, elektromos berendezéseket tud kezelni Gizi néni?

A tévé távirányítóját, Sári néni videóját és az elektromos kávéfőzőt.

(28) Hányan ismerik a faluban a mikrohullámú sütő használatát?

Mindenki megtanulta.

(29) Hány éves volt Pista bácsi, amikor mobiltelefont kapott?

Nyolcvan.

(30) Ki Erzsi néni, és hány éves?

Pista bácsi húga, hetvenöt éves.

(31) Mikor kezdte el használni Erzsi néni a mobiltelefont?

Amióta egyszer rosszul lett az utcán.

(32) Mikor barátkozott meg Kati a számítógéppel?

Ötvenéves korában.

(33) Hol ismerkedett meg Kati a férjével?

A számítógépe tanfolyamon.

Elérhető pontszám: 11 pont

II. NYELVHELYESSÉG

1. Ha a helyesírás a megértést akadályozza, akkor a megoldás nem fogadható el.
2. Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető.
3. Legfeljebb 25 pont érhető el. Az elért pontokat az alábbi táblázat segítségével kell vizsgapontokra átszámítani:

Elért pont	Vizsgapont
25	18
24	17
23	17
22	16
21	15
20	15
19	14
18	13
17	13
16	12
15	11
14	11

Elért pont	Vizsgapont
13	10
12	9
11	9
10	8
9	7
8	7
7	6
6	5
5	5
4	4
3	3
2	2
1	1

1. feladat

1. Szívesen /én/ (meghív) **meghívnálak (1)** benneteket egy kis beszélgetésre.
2. Te is (megnéz) **megnéznéd (2)** ezt az új, magyar filmet?
3. Én is (tud) megtanulni **meg tudnék tanulni (3)** magyarul, ha annyi segítségem (van) **lenne (4)**, mint neked.
4. /Mi/ (megkeres) **megkeresnénk (5)** öt holnap öt óra tájban az egyetemen.
5. Nem látom, hogy /ti/ (sajnál) **sajnáljátok (6)** engem.
6. Ha ők (ad) **adnák (7)** a termet, mi jól (megszervez) **megszerveznénk (8)** a konferenciát.

Elérhető pontszám: 8 pont

2. feladat

Nevetni járnak a klubba.

Talán furcsán hangzik, de aki gyakran betegre **(0)** neveti magát, az egészségesen él. A nevetéskutatók szerint egy kiadós kacagás egyenlő egy fitneszedzéssel **(9)**. A kilencvenes években **(10)** egy indiai orvos kifejlesztette a nevetésjógát **(11)**, amelyet az általa alapított nevetőklubban **(12)** alkalmaznak. Ahol azonban nem viccek mesélésével **(13)** töltik az időt,

hanem egy speciális nevetési technikát (14) sajátítanak el, és gyakorolnak. A gyógy mód tizenegy részből (15) áll. Ezek összetett, tapssal (16) kísért ritmusgyakorlatok. Egy nevetésprogram húsz percig (17) tart, és az úgynevezett oroszlannevetéssel (18) zárul. Ilyenkor legalább nyolcvan izmunk jön mozgásba (19). Ez az állapot nagyon hasonlít ahhoz, amikor majd megszakadunk a kacagástól.

(Pethes József: Kacagni járnak a klubba című cikke nyomán. Szabad Föld. 2005. november 11. 12.)

A	B	C
(0) <i>betegre</i>	<i>betegé</i>	<i>betegnek</i>
(9) fitneszedzéssel	fitneszedzésben	fitneszedzéshez
(10) évekhez	évekkel	években
(11) nevetésjógával	nevetésjógán	nevetésjógát
(12) nevetőklubbal	nevetőklubban	nevetőklubból
(13) mesélése	mesélésével	mesélésekor
(14) technikát	technika	technikával
(15) részből	részben	részhez
(16) tapstól	tapssal	tapshoz
(17) percen	perctől	percig
(18) oroszlannevetés	oroszlannevetéssel	oroszlannevetésként
(19) mozgással	mozgásba	mozgáshoz

Elérhető pontszám: 11 pont

3. feladat

Igekötők: ~~el-~~, be-, meg-, le-, rá-, elő-, össze-, vissza-, fel-, szét-, ki-, hozzá-

25 éves a Médiatábor

A Médiatábor két alapítója, Szayly József és Balázs Géza eddig az összes táborban részt vett. Tanúi voltak, hogyan fejlődött ez egészen mostanáig. Meséltek a kezdetekről, a táborokról, az itt szövődött barátságokról...

B.G.: Amikor mi ezt (0) ~~el~~ kezdtük, talán a rádió volt a legfontosabb médium. A tévé akkor még nagyon drágának számított, de iskolarádió már volt, azt tábori körülmények között is (20) **meg** lehetett csinálni. (21) **Hozzá**kezdtünk az újságíráshoz is, de a lapkészítéshez nagyon komoly gépeket kellett volna (22) **beszerezni**.

Sz.J.: Ha valaki azt mondta volna, hogy huszonötödik tábor is lesz, azt jól (23) **ki**-nevtük volna. Nem gondoltuk, hogy negyvenévesen is itt leszünk.

B.G.: A táborokra mindig komolyan (24) **fel**készülünk. Soha nem térünk (25) **vissza** ugyanarra a helyre. A végén mindig úgy teszteljük a tábort, hogy hányan sírnak. Ez nekünk nagyon jól esik, mert azt jelenti, hogy valami történt a táborban, aminek mi is részesei voltunk.

(Koczó Kata-Deutsch Zsófia: 25 éves a DUE tábor című interjúja nyomán. DUE Tallózó. 2005. szeptember. 6.)

Elérhető pontszám: 6 pont

III. HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE

Minden tartalmilag megfelelő válasz elfogadható. Amennyiben a válasz érthető, a nyelvi vagy helyesírási hibákat nem kell figyelembe venni.

1. feladat

Kedves hallgatóink! A mai körkérdésünk: Szereti a reklámot?

Szilvi, 35 éves, titkárnő: Szeretem a tévéreklámokat, a vásárlásnál is figyelembe veszem őket. Sajnos azonban azt is látom, hogy a reklámok milyen rossz hatással vannak a gyerekekre.

Mátyás, 31 éves, angoltanár: A reklámban vagy a látvány, vagy egy jó ötlet fog meg. Legjobban a vicces tévéreklámokat kedvelem. Egyébként a reklámok nem befolyásolnak a vásárlásban.

Anita, 18 éves, diák: Nem szeretem a reklámot. Némelyik már túlságosan is messze van a valóságtól. A hirdetésben az lenne a fontos, hogy minél többet mondjon az adott termékről. Nem szoktam a reklám hatására vásárolni.

Krisztina, 43 éves, orvos: Nem szeretem a reklámokat a tévében, mert megszakítják a filmeket. De kedvelem az újsághirdetéseket, ahol termékmintával is meglepnek. Így el tudom dönteni, megvásároljam-e azt az árut.

Mihály, 38 éves, mérnök: A tévében látható reklámokat unalmasnak tartom, nem szívesen nézem. A plakátok szerintem elcsúfítják a környezetet. A vásárlásokat a feleségem intézi, engem ez nem érdekel.

(Szereti a reklámot? A Metro körkérdése nyomán. 2005. szeptember 26.)

Név	Életkor (év)	Foglalkozás	Szereti a tévéreklámot	Vásárol a reklám (tévé, újság, plakát) hatására
(0) Szilvi	35	titkárnő	igen	igen
Mátyás	(1) 31	angoltanár	(2) igen	nem
(3) Anita	18	(4) diák	nem	(5) nem
Krisztina	(6) 43	(7) orvos	(8) nem	igen
(9) Mihály	38	mérnök	(10) nem	(11) nem

Elérhető pontszám: 11 pont

2. feladatTükröm, tükröm...

A mindennapi higiénia életünk része, akárcsak az alvás vagy a lélegzés. Nem hagyhatjuk el. De ugyanúgy, mint az élet többi területén, ezen a téren sem vagyunk egyformák. A higiénia, az ápoltság mindenkinél mást jelent. Ami egyikünknek „alap”, az másnak esetleg túlzásnak tűnhet. Több fiatalat kérdeztünk meg, és a következő adatokat gyűjtöttük össze.

A zuhanyozással a fiúk naponta átlagosan 15 percet töltenek el, ez a lányoknál mintegy 30 perc. A legtöbben este fürdünk, bár a lányoknál gyakran előfordul, hogy reggel is, este is lezuhanyoznak.

A tükör előtt a fiúk átlag 4 percet, míg a lányok meglepő módon több mint kétszer annyit töltenek el. Volt olyan lány, aki azt mondta, hogy egy-két órát ül a tükör előtt, de nem tudtuk eldönteni, hogy viccel vagy tisztaságmániás.

A fiúk kétnaponta, a lányok háromnaponta mossák meg a hajukat, ez valószínűleg a haj hosszától függ.

A fogmosás terén nagy különbségek mutatkoznak, a fiúk átlag 3 percig, a lányok 5 percig tisztítják fogsorukat, mindannyian legalább napi kétszer.

Az arcukra a lányok jóval több gondot fordítanak, az arctisztítás mellett sminkelnek is. Fiúknál ez elég furcsán nézne ki.

Érdekesek ezek az adatok, de a tisztaság, az ápoltság, a szépség nem csak a ráfordított időtől függ...

(Szabó Renáta: Tükröm, tükröm... DUE Tallózó. 2115. szeptember 15.)

	Igaz	Hamis
(12) A fiúk naponta 10 percet zuhanyoznak.		X
(13) Harminc perc zuhanyozás mindenkinek kell.		X
(14) Van olyan, hogy a lányok kétszer is lezuhanyoznak.	X	
(15) A fiúk fele annyi időt ülnek a tükör előtt, mint a lányok.	X	
(16) A lányok átlagosan 8 percet töltenek a tükör előtt.	X	
(17) A fiúk minden nap haját mosnak.		X
(18) A lányok minden harmadik napon mosnak haját.	X	
(19) A fiúk is és a lányok is egy nap legalább kétszer mosnak fogat.	X	
(20) Annál tisztább leszél, minél több időt töltesz mosakodással.		X

Elérhető pontszám: 9 pont

3. feladat**1. hirdetés**
ZÖLD NAP**1. hirdetés**

Jöjjön el Ön is a **(0) Zöld Újság** országjáró körútjának nyíregyházi állomására! Rendezvényünkön biotermékeket ismerhet meg, természetgyógyászokkal találkozhat szeptember **(21) 30-án** reggel **(22) tíztől** este húsz óráig.

A kiállítók lehetőséget kapnak a bemutatkozásra, termékeik ismertetésére.

Az érdeklődők **(23) előadásokon**, kóstolókon vehetnek részt.

A nap végén talk-show keretében **(24) találkozhatnak** Révész Sándorral, a Piramis együttes frontemberével.

A helyszín: Nyíregyháza, Váci Mihály utca **(25) 41.**

Várjuk! Jöjjön! Zöld Újság

Elérhető pontszám: 5 pont

2. hirdetés**Sportbarátok figyelem! A foci és a sör találkozója!**

Sportbarátok figyelem! A foci és a sör találkozója!

2005-ben sem marad el az Arany Ászok-sörözők amatőr **(0) focibajnoksága**, a Pub-Cup. A korábbiaktól eltérően nem **(26) tavasszal**, csak nyár végén kezdődnek az első fordulók.

A nevezés a sörözőkben és a www.aranyaszok.hu internetes oldalon történik.

Mindenki egy pólót és minden csapat egy labdát kap ajándékba. Egy söröző bármennyi csapatot nevezhet.

Nevezési díj: csapatonként **(27) 13 000** forint

Nevezési határidő: 2005. **(28) augusztus 17.**

A selejtező mérkőzések 2005. szeptember **(29) 3.** és október **(30) 1.** között zajlanak Budapesten, Székesfehérváron, **(31) Debrecenben.**, Pécsen, Miskolcon, Zalaegerszegen, Szegeden és Gyulán.

Az elődöntőre 2005. október 8-án, majd a döntőre 2005. október 15-én kerül sor Budapesten.

Jelentkezzen! Várjuk!

Érdeklődni lehet: a **(32) 06 30 311 5707** telefonszámon, minden munkanapon **(33) 7-16** óráig.

A versenyekről a Képes Sport is beszámol.

(Képes Sport 2005. augusztus 10-16.)

Elérhető pontszám: 8 pont

IV. ÍRÁSKÉSZSÉG

ELSŐ FELADAT

A javítás alapelvei

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

értékelési szempont	maximális pontszám
Tartalom és szöveghossz	6 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	11 pont

2. Amennyiben a feladat megoldása valamelyik szempont alapján 0 pontot kapott, akkor a teljes feladatra 0 pontot kell adni.

3. A feladatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a *Tartalom* szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem értelmezhető, az adott rész kifejtése nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Szövegértést zavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

Az adott szinten bizonyos nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Az ilyen típusú hibákat a szövegben jelölni kell, de az értékelésnél nem kell figyelembe venni.

Értékelési skála**Tartalom és szöveghossz**

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–50 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, valamint a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, valamint a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondattan, alaktan, helyesírás)

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák több ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

MÁSODIK FELADAT**A javítás alapelvei**

1. Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról.

Értékelési szempont	Maximális pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	2 pont
Szövegalkotás	3 pont
Szókincs, kifejezőmód	6 pont
Nyelvtan, helyesírás	6 pont
Összesen	22 pont

2. Amennyiben a feladat a *Tartalom* szempont alapján 0 pontos, akkor nem értékelhető a többi szempont alapján, azaz a feladatra 0 pontot kell adni.

3. A feladatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése**Tartalom**

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki és milyen mélységben tárgyalta azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs célt/célokat.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kiter a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, ill. minden lényeges információra rákérdeznek és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kiter, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, ill. nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott

irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a *Tartalom* szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs*, *kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan*, *helyesírás* szempontoknál.

Amennyiben a vizsgázó szó szerint lemásol egy irányító szempontot, de teljesen rossz nyelvi környezetben használja azt, az adott irányító szempont kifejtése nem fogadható el. A jó nyelvi környezetben használt, szó szerint lemásolt irányító szempontot teljesítettnek kell tekinteni.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A feladatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg megfelel-e

- a levéllel mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen (vagy elfogadhatóan) tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangnemi a címzethez való viszonyoknak és a közlési szándéknak.

Amennyiben a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz kísérletet tett a levélforma minimális megtartására (van elfogadható megszólítás és aláírás), a szövegalkotás nem értékelhető 0 ponttal. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ill. ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást írt. Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” a helyes formákra.

A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak. Amennyiben a megszólítás és az elköszönés külön-külön helyes ugyan, de nem illenek egymáshoz, akkor mindkettő csak elfogadhatónak tekinthető.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- a vizsgázó hogyan használja a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A *Szövegalkotás* szempontnál a *Tartalom* szemponttól függetlenül kell eljárni, és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az *én* személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.

Szókincs, kifejezőmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e

- a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Szövegértést zavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „nézni“ ige helyett a „látni“ igét), ezt a hibát csak a *Szókincs, kifejezőmód* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés nyelvtani és helyesírási hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondattan, az alaktan és a helyesírás normáinak.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően a *Szókincs, kifejezőmód* vagy a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó helytelen vonzatot használ (pl. rendelkezik valamihez), ezt a hibát csak a *Nyelvtan, helyesírás* szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényesül. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

Az ismétlődő hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni, de a szövegben jelölni kell előfordulásukat.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Értékelési skála

Tartalom

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
<p>Öt irányító szempont van megfelelően kidolgozva.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.</p>	<p>Négy vagy három irányító szempont van megfelelően kidolgozva, a többi csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.</p>	<p>Két irányító szempont van megfelelően kidolgozva, a többi pedig csak részben vagy egyáltalán nem.</p> <p>vagy:</p> <p>Egy irányító szempont van megfelelően kidolgozva, és van még részben tárgyalni irányító szempont.</p> <p>vagy:</p> <p>Mindegyik irányító szempont részben tárgyalva van.</p> <p>A vizsgázó a kommunikációs célokat részben valósította meg.</p>	<p>Csak egy irányító szempont van megfelelően kidolgozva és a többi szempont nincs tárgyalva.</p> <p>vagy:</p> <p>A vizsgázó négy vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalta részben.</p> <p>Alapvető kommunikációs célját nem éri el.</p>

Formai jegyek és hangnem

2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak. Van helyes megszólítás és aláírás, és van helyes vagy elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtának, hangneme a közlési szándéknak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás. A vizsgázó törekedett a levélforma betartására.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtának, vagy a vizsgázó nem törekedett a levélforma betartására. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindennél logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen, izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggként nem értékelhető.

Szókincs, kifejezőmód

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő változatos és viszonylag nagy szókincs jellemzi.	A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. A szókincs korlátai miatt előfordulhat ismétlés. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget kevésbé változatos, helyenként egyszerű, de még elfogadható szókincs jellemzi. Sok a szóismétlés. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ez néhány helyen jelentősen nehezíti a mondanivaló megértését.	A szövegben felhasznált szókincs nagyon egyszerű, a nem megfelelő szóhasználat több helyen jelentősen megnehezíti a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

6-5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő nyelvi hiba jellemzi a dolgozatot.	A szövegben sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hiba van, amelyek a megértést jelentősen megnehezítik, valamint sok megértést nem befolyásoló nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt több helyen nem érthető.